

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3175/2023. (IV. 6.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 26.Beüf.8067/2021/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője útján (Morvai és Társa Ügyvédi Iroda) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz előzményei – az indítvány és a bíróságok által megállapított tényállás alapján – a következőképpen foglalhatók össze. Az indítványozó önálló bírósági végrehajtó, aki a jogelőd önálló bírósági végrehajtó tevékenységével kapcsolatban bejelentést tett az ügyészségen jogtalan eltulajdonítás miatt. A bejelentés szerint elődjének el kellett volna számolnia a végrehajtói elszámolási számlájára érkező pénzüsszegekkel. Az illetékes rendőrkapitányság határozatában a nyomozást – mivel bűncselekmény elkövetése nem volt megállapítható – megszüntette. A megszüntető határozat ellen az indítványozó panaszt terjesztett elő, melyet az ügyészség – mint nem jogosulttól származó panaszt – elutasított, arra hivatkozva, hogy nem az indítványozó az ügy sértettje.
- [3] Az indítványozó jogi képviselője útján vádindítványt terjesztett elő, melyet a Budapest IV. és XV. Kerületi Bíróság 1.B.IV.705/2020/4. számú végzésében a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 787. § (3) bekezdése *c*) és *d*) pontjai – a pótmagánvádlóként történő fellépésnek nincs helye, ha a bűncselekmény a sértett jogát vagy jogos érdekét közvetlenül nem sértette vagy veszélyeztette; illetve abban az esetben sem, ha a sértett az állam vagy közhatalmat gyakorló szerv – alapján elutasított. Döntését a bíróság azzal indokolta, hogy az indítványozó önálló bírósági végrehajtói kinevezése utáni cselekmények esetében lehet azt kijelenteni, hogy az indítványozó jogát vagy jogos érdekét sérthette a jogelőd által esetlegesen el nem számolt pénzüsszeg hiánya. Rámutatott a bíróság arra is, hogy a vádindítvány a vád tárgyává tett cselekmény pontos leírását, tehát konkrét esetet nem tartalmazott, csak példálózó jellegű felsorolást. Ezenfelül pedig a bíróság hivatkozott továbbá a 3076/2017. (IV. 28.) AB határozatban foglaltakra is, melyben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a bírósági végrehajtók az eljárásaik során közhatalmat gyakorló szervnek minősülnek, így az indítványozó pótmagánvádlóként való fellépése a Be. 787. (3) bekezdésének *d*) pontja alapján is kizárt.
- [4] 1.2. A fellebbezés folytán eljáró Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 26.Beüf.8067/2021/3. számú végzése a Budapest IV. és XV. Kerületi Bíróság 1.B.IV.705/2020/4. számú végzését helybenhagyta. Döntésében a Törvényszék rámutatott, hogy a vádindítvány elkésett, mert a Be. 791. § (1) bekezdése szerint a sértett a panaszt elutasító határozat közlésétől számított két hónapon belül léphet fel pótmagánvádlóként. Bár az ügyészi határozat postai kézbesítést igazoló tértivevény nélkül került az indítványozó részére megküldésre, a kézbesítés időpontja az elektronikus kézbesítés alapján megállapítható volt. Az önhibán kívüli okból történő mulasztás esetén az igazolási kérelem az elmulasztott határidő utolsó napjától számított nyolc napon belül tehető meg, három hónapon túl azonban már nem terjeszthető elő. Az ügyben megállapítható volt, hogy a vádindítványt az előírt határidő leteltét követően nyújtották be.
- [5] 1.3. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz, panaszában és annak kiegészítésében a Budapest IV. és XV. Kerületi Bíróság 1.B.IV.705/2020/4. számú végzése, valamint a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 26.Beüf.8067/2021/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Abtv. 43. §-a alapján. Álláspontja szerint a panasszal támadott bírósági döntések sértik

az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogot, a XV. cikk (1) bekezdését, a XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jogot, a XIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tulajdonhoz való jogot, valamint a 28. cikket.

- [6] Az indítványozó kifejtette, hogy álláspontja alapján az elsőfokú bíróság jogértelmezése számos ponton téves.
- [7] Az alkotmányjogi panasz szerint „téves az elsőfokú bíróság azon megközelítése”, hogy az indítványozó sértetti pozíciója csak a 2017. szeptember 1. napját követő cselekményekkel kapcsolatban állapítható meg, mivel a bírósági végrehajtó szolgálati jogviszonyának megszűnésekor a helyébe lépő új végrehajtó irányába elszámolási kötelezettséggel rendelkezik és az ügy lezárásával összefüggésben minden jog és kötelezettség az új végrehajtót illeti meg, ezáltal sérülni véli az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdése szerinti vállalkozáshoz való jogot, valamint a XIII. cikkben foglalt tulajdonhoz való jogot.
- [8] Az indítványozó kifejtette azt is, hogy az önálló bírósági végrehajtónak kettős jogállása van, hivatalos személyként hivatalos eljárása során közhatalmat gyakorol, ugyanakkor az általa képviselt végrehajtói tevékenység üzleti tevékenység is. Álláspontja szerint a közhatalmi tevékenységet gyakorló szerv sértettként akkor nem léphet fel pótmagánvádlóként, ha a sértetti pozíciója szorosan a közhatalmi tevékenységével összefüggésben merül fel. Az elsőfokú bíróság által hozott döntés azon része tehát, hogy az önálló bírósági végrehajtó üzleti tevékenységével összefüggésben nem léphet fel pótmagánvádlóként, nem „alaptörvény-konform értelmezés”, ezáltal sérül a tisztességes eljáráshoz, a tulajdonhoz, valamint a törvény előtti egyenlőséghez való joga.
- [9] Az indítvány szerint a másodfokú bíróság végzése sérti a jogbiztonság elvét, mivel a döntése indokolásában tévesen jelölte meg a pótmagánvád előterjesztésének elkészítettségét, mivel figyelmen kívül hagyta a veszélyhelyzetre való tekintettel hatályos jogrendet. A 74/2020. (III. 31.) Korm. rendeletben foglalt rendelkezések szerint a „Be. 791. § (1) bekezdésében és a 796. § (2) bekezdésében meghatározott határidőbe a veszélyhelyzet ideje nem számít bele”. A rendeletben foglaltak alapján a a pótmagánvád előterjesztésére nyitva álló határidő nem járt le, a „bíróság ezen hivatkozása az elutasítás körében Alaptörvény-ellenes, mert sérti a jogállamiságban foglalt jogbiztonság elvét”. Sérült továbbá a jogorvoslathoz való jog azáltal is, hogy a másodfokú bíróság döntése a formai okból való visszautasítással kiüresítette azt.
- [10] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. §-a értelmében, tanácsban eljárva megvizsgálta az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényi feltételeit.
- [11] 2.1. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja alapján alaptörvény-ellenes bírósági döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [12] Az indítványozó az alapügy tárgyát képező eljárásban felperes, így az Abtv. 27. § (2) bekezdés *a)* pontja értelmében érintettsége fennáll, az alkotmányjogi panasz tekintetében indítványozói jogosultsággal rendelkezik. A rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőséget kimerítette.
- [13] 2.2. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A határozott kérelem feltételeit az Abtv. 52. § (1b) bekezdése – annak *a)–f)* pontjai – rögzítik. A panasz ezeknek a feltételeknek megfelelt az alábbiak szerint. A panasz tartalmazza azt az alaptörvényi, illetve törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására. Tartalmazza az eljárás megindításának indokait és az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, megjelöli az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntést, illetve az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit. Az indítvány tartalmaz indokolást arra nézve, hogy a támadott döntés miért ellentétes az Alaptörvény megsértett rendelkezéseivel, illetve kifejezett kérelmet ad elő a bírói döntés megsemmisítésére.
- [14] 2.3. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtására a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. Jelen esetben mind az alkotmányjogi panasz, mind pedig a hiánypótlási felhívásra érkezett indítvány kiegészítés határidőben érkezett. Az ügyben rendkívüli jogorvoslati eljárás nincs folyamatban.

- [15] 3. Az alkotmányjogi panaszban kifogásolt – a bírósági végrehajtó közhatalmi funkciójával összefüggésben – az Alkotmánybíróság fenntartja a 3076/2017. (IV. 28.) AB határozatában foglalt megállapításokat, melynek megfelelően a „a végrehajtó nem piaci szereplő, mert a bírósági végrehajtói működés elsődlegesen nem üzleti vagy hasznot hajtó tevékenység és nem a piac keresleti és kínálati elvei mentén működő vállalkozás, hanem az állami szuverenitás egyik ismérve és az igazságszolgáltatást kiegészítő, illetve az igazságszolgáltatáshoz szervesen kapcsolódó olyan közhatalmi funkció, amelynek során kötelező erejű és végrehajtható bírósági határozatokat az adós vagyoni és személyiségi jogait is korlátozó állami kényszer árán hajtják végre [Vht. 5. § (1)–(4) bekezdések]. A végrehajtó a végrehajtási cselekmények foganatosítása és a végrehajtási kényszer alkalmazása során alapvető jogokat is korlátozó közhatalmat gyakorol.” (Indokolás [57])
- [16] A jelen alkotmányjogi panaszban foglalt kifogások törvényértelmezési – a közhatalmi szereplő pótmagánvád benyújtásának kizártsága – kérdésre, továbbá a tényállás értékelésére irányultak, amelyek elbírálása kívül esik az Alkotmánybíróság hatáskörén. Emellett az eljáró bíróságok kifejtették azokat az indokokat, amelyekre tekintettel elutasították az indítványozó érveit.
- [17] Az Alkotmánybíróság eljárásának jelentős akadályát képezi az, hogy nem törvényességi kérdésekben jár el, és nem a felülbíráhatóság mércéje szerint vizsgálja a támadott ítéleteket. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az alkotmányjogi panasz ugyanis „nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}.
- [18] 4. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírósági döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be.
- [19] Tekintettel arra, hogy jelen ügyben nem merült fel olyan, a bírósági döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, mely az alkotmányjogi panasz befogadását indokolta volna, az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadását az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében, az Abtv. 29. §-a és az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontjára figyelemmel, az Abtv. 56. § (3) bekezdése alapján rövidített indokolással ellátott végzésben visszautasította.

Budapest, 2023. március 21.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2978/2021.

